

W służbie ojczyźnie

Scenariusz lekcji wiedzy o społeczeństwie
dla 8 klasy szkoły podstawowej

Twoje mocne strony

W służbie ojczyźnie

Aktywność polityczna Jana Nowaka-Jeziorańskiego po zakończeniu II wojny światowej.

Scenariusz lekcji wiedzy o społeczeństwie dla 8 klasy szkoły podstawowej

Opracowanie: Barbara Furman

Czas realizacji: 45 minut

Cele lekcji:

Uczeń:

- potrafi zaprezentować sylwetkę Jana Nowaka-Jeziorańskiego,
- przedstawia informacje o aktywności politycznej Jana Nowaka-Jeziorańskiego i jego zasługach po II wojnie światowej,
- docenia pozytywne wartości oraz postawy społeczno-polityczne, w tym postawę patriotyczną,
- rozwija zdolności analizy różnorodnych źródeł informacji,
- uczy się przedstawiać własne stanowisko na forum,
- doskonali umiejętność formułowania argumentów.

Metody:

- metoda lekcji odwróconej (opis metody znajduje się w materiale pomocniczym nr 2).

Formy pracy:

- praca indywidualna i grupowa.

Środki dydaktyczne:

- strony internetowe,
- arkusze papieru,
- materiały pomocnicze.

Przygotowanie do lekcji

1. Uczniowie zapoznają się z materiałami wskazanymi przez nauczyciela i uzupełniają tabelę na temat Jana Nowaka-Jeziorańskiego (spis źródeł i tabela w materiale pomocniczym nr 1).

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca

1. Nauczyciel podaje cele lekcji. Uczniowie losują kartki z informacjami o aktywności Jana Nowaka-Jeziorańskiego, a następnie dzielą się na grupy tematyczne (kartki wraz z przykładowym podziałem na grupy zawarto w materiale pomocniczym nr 3).

Faza realizacyjna

1. Uczniowie w grupach, na podstawie zgromadzonych wcześniej informacji, wykonują polecenia (materiał pomocniczy nr 4). Wyniki swojej pracy zapisują na arkuszach, które następnie prezentują pozostałym zespołom. Nauczyciel porównuje, uzupełnia i koryguje wypowiedzi uczniów.

2. Uczniowie rozważają, które ze wskazanych przez nich celów Jana Nowaka-Jeziorańskiego udało się osiągnąć Polakom. Nauczyciel podkreśla znaczenie trzech wydarzeń: powstania III Rzeczypospolitej, wejścia Polski do Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego oraz integracji Polski z Unią Europejską.

3. Nauczyciel przypomina, że Jan Nowak-Jeziorański w 1994 r. otrzymał Order Orła Białego, najwyższe odznaczenie Rzeczypospolitej Polskiej. Uczniowie w parach wykonują polecenie (materiał pomocniczy nr 5). Chętni prezentują swoje ustalenia na forum klasy.

4. Nauczyciel podsumowuje pracę uczniów: podkreśla wskazane przez nich zasługi Jana Nowaka-Jeziorańskiego, ocenia poprawność argumentacji, udziela informacji zwrotnej.

Faza podsumowująca

1. Nauczyciel rozdaje uczniom arkusze z wypowiedziami na temat postawy i działalności Jana Nowaka-Jeziorańskiego (Materiały dla nauczyciela – nr 6).

Uczniowie pracują indywidualnie – mają za zadanie określić, która z zaprezentowanych ocen jest im najbliższa, a następnie przygotować krótkie uzasadnienie dokonanego wyboru.

2. Nauczyciel prosi uczniów o odczytanie swoich opinii

lub zapisanie ich na kartkach i zawieszenie na tablicy. W celu podsumowania zajęć prowadzący odwołuje się do wybranych wypowiedzi uczniów i przytacza słowa Jana Nowaka-Jeziorańskiego (materiał pomocniczy nr 7).

Materiały pomocnicze

Materiał 1 – materiały do pracy w domu

Jan Nowak-Jeziorański – życiorys i publikacje <http://www.wolnaeuropa.pl/index.php?id=207&id2=161>

Jan Nowak-Jeziorański – legendarny „kurier z Warszawy”

<https://www.polskieradio.pl/39/156/Artykul/1028478,Jan-NowakJezioranski---legendarny-kurier-z-Warszawy>

100 lat temu urodził się Jan Nowak-Jeziorański

<https://www.newsweek.pl/wiedza/historia/100-lat-temu-urodzil-sie-jan-nowak-jezioranski/2h1x8z3>

Radio Wolna Europa <http://jezioranski.org/biografia-radio-wolna-europa/>

Polska droga do NATO <http://jezioranski.org/polska-droga-do-nato>

Jan Nowak-Jeziorański – sylwetka http://www.bu.kul.pl/jan-nowak-jezioranski-1914-2005-sylwetka,art_11168.html

Film *Pseudonim Jan Nowak* udostępniony przez TVP <http://jezioranski.org/aktualnosci/pseudonim-jan-nowak>

Relacja ze spotkania w Klubie Radia Wolna Europa

w przeddzień 5. rocznicy śmierci Jana Nowaka-Jeziorańskiego

<https://www.polskieradio.pl/287/5690/Artykul/1703772,Jan-NowakJezioranski-%E2%80%93-legendarny-kurier-z-Warszawy>

Informacje dotyczące powojennych losów Jana Nowaka-Jeziorańskiego	
Podejmowane działania / formy aktywności	
Pełnione funkcje	
Państwa, w których mieszkał i pracował	
Współpracownicy	
Osoby, które były dla niego autorytetem	
Otrzymane ordery, odznaczenia i inne wyróżnienia	

Materiał 2

Lekcja odwrócona (opis metody dydaktycznej)

Metoda lekcji odwróconej nie ma jednego, modelowego schematu – jej założenia można dostosować do etapu edukacyjnego, potrzeb uczniów oraz możliwości nauczyciela. Wyróżnia się dwa etapy pracy: w domu i na lekcji.

Praca w domu

Nauczyciel przed zajęciami udostępnia uczniom materiały dydaktyczne dotyczące zagadnień, które będą omawiane w klasie, np. prezentacje, filmy, audycje radiowe, artykuły prasowe. Przekazane opracowania powinny być zróżnicowane pod względem formy oraz stopnia trudności prezentowanych treści. Zadaniem uczniów jest zapoznanie się z wybranymi materiałami i przyswojenie zagadnień wskazanych przez nauczyciela. Uczniowie mogą dopasować tempo pracy do własnych możliwości.

Praca na lekcji

Celem lekcji jest praktyczne wykorzystanie opanowanych informacji oraz sprawdzenie, czy materiał został właściwie zrozumiany. Uczniowie wykonują polecenia problemowe, porządkujące i poszerzające zdobytą wiedzę. Mogą korzystać z udostępnionych im wcześniej materiałów dydaktycznych. Po zrealizowaniu poszczególnych zadań powinni otrzymać od nauczyciela informację zwrotną.

Materiał 3

Kartki do wylosowania i przykładowy podział na grupy

GRUPA 1. Aktywność Jana Nowaka-Jeziorańskiego podczas II wojny światowej

Był żołnierzem Armii Krajowej.
Uczestniczył w powstaniu warszawskim.
Brał udział w działaniach dywersyjno-propagandowych znanych jako akcja „N”.
Był łącznikiem pomiędzy Komendantem Głównym AK a rządem polskim w Londynie.

GRUPA 2. Aktywność Jana Nowaka-Jeziorańskiego w latach 1952–1975

Prowadził działalność na terenie Republiki Federalnej Niemiec.
Założył rozgłośnię Radio Wolna Europa.
Poprowadził pierwszą audycję w języku polskim nadaną z Monachium.
Pracował na emigracji w jednym z państw europejskich.

GRUPA 3. Aktywność Jana Nowaka-Jeziorańskiego w latach 1976–2000

Był działaczem Kongresu Polonii Amerykańskiej.
Był konsultantem amerykańskiej Rady Bezpieczeństwa Narodowego.
Współpracował ze Zbigniewem Brzezińskim, doradcą prezydenta Jimmy’ego Cartera.
Prowadził działania na rzecz przyjęcia Polski do NATO.

GRUPA 4. Aktywność Jana Nowaka-Jeziorańskiego w XXI w.

Założył fundację Kolegium Europy Wschodniej.

Nawoływał Polaków do głosowania za integracją europejską w referendum akcesyjnym do UE.

Powrócił na stałe do wolnej Polski.

Ustanowił nagrodę swojego imienia wręczaną osobie lub instytucji przedstawiającej „myślenie o państwie jako dobru wspólnym”.

Materiał 4

Polecenia dla uczniów

1. Wypiszcie wartości, jakimi w powojennym życiu kierował się Jan Nowak-Jeziorański.
2. Podajcie cele, do których dążył Jan Nowak-Jeziorański po zakończeniu II wojny światowej.

Materiał 5

Polecenie dla uczniów i fragmenty tekstu źródłowego

1. Przeczytajcie fragment ustawy, a następnie krótko uzasadnijcie przyznanie Janowi Nowakowi-Jeziorańskiemu Orderu Orła Białego.
2. Wymieńcie argumenty, które odwołują się do aktywności politycznej bohatera po II wojnie światowej i tekstu ustawy.

Fragmenty Ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach

Art. 2.1. Ordery i odznaczenia nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. 1. Ustanowiony w roku 1705 i odnowiony przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustawą z dnia 4 lutego 1921 r. Order Orła Białego jest najwyższym orderem Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 10. 2. Order Orła Białego nadawany jest za znamienite zasługi zarówno cywilne, jak i wojskowe, położone w czasie pokoju lub wojny, dla chwały i pożytku Rzeczypospolitej Polskiej.

Dz.U. z 1992 r. Nr 90, poz. 450

Materiał 6

Przeczytaj wypowiedzi o Janie Nowaku-Jeziorańskim i określ, która z nich jest zbliżona do Twojej oceny tej postaci. Uzasadnij swój wybór.

Janusz Lewandowski

Ja też siedziałem z uchem przy odbiorniku, łowiąc Radio Wolna Europa pośród trzasków i zagłuszeń. Dla pokolenia moich rodziców była to codzienność jak spanie i jedzenie. Dla nich Jan Nowak-Jeziorański był nade wszystko głosem wolności i prawdy. Bez większej nadziei, że słowo odmieni oblicze naszej ziemi. Było rodzajem pigułki znieczulającej dolegliwości PRL-u. Dla pokolenia „Solidarności” Nowak-Jeziorański był istotnym, choć odległym partnerem realnej, historycznej misji „Wolna Polska”, uwieńczonej sukcesem.

Źródło: Gazeta Wyborcza

Jan Paweł II

Całe bowiem jego życie było związane z posługą prawdy. A pełnił ją z odwagą, z prawością, wrażliwością na potrzeby ludzkie, a nade wszystko z głęboko zakorzenioną miłością do Ojczyzny. Wiele zawdzięcza Polska i Polacy tej jego miłości. Zawsze darzyłem go za to podziwem i szacunkiem. Wysoko ceniłem również jego wiarę i troskę o Kościół. W duchu tej troski, z wnikliwością znakomitego publicysty obserwował i sygnalizował wszelkie zjawiska, jakie go niepokoiły. Zawsze byłem mu za to wdzięczny.

Źródło: Opoka.pl

Nicholas Rey

To był bohater nie tylko Polaków, ale wszystkich emigrantów z Europy Wschodniej. Pamiętam wieczór 30 kwietnia 1998 r., gdy byliśmy razem w Senacie USA. Przegłosowano właśnie przyjęcie Polski do NATO. Wychodziliśmy razem z Senatu, to była już 10 wieczorem. Nowak powiedział mi: „To najwspanialszy dzień mojego życia”. Za chwilę jeszcze spojrzał na mnie z takim szelmowskim uśmiechem. „A wiesz, jaki dzień jest już w Polsce? 1 maja! Święty dzień komunizmu!”. Strasznie mu się ten paradoks podobał.

Źródło: Gazeta Wyborcza

Zbigniew Brzeziński

To był jeden z najwybitniejszych Polaków ostatniego stulecia. Człowiek o wielkim i gorącym sercu, nadzwyczajnej odwagi osobistej, szerokiego i mądrego umysłu, z błyskotliwym wyczuciem politycznym. Pałał miłością do Polski i dla Polski, był w każdej chwili gotów poświęcić wszystko. Żołnierz, kurier podziemia, głos wolności w ciężkim okresie komunistycznej przemocy, strateg polityczny, oddany sojusznik Ameryki ceniony przez najwyższe szczeble polityczne. Jego drugiej (ale nigdy pierwszej) ojczyzny, kaznodzieja mówiący rodakom bolesne czasem prawdy – Jan Nowak pozostanie dla przyszłych pokoleń przykładem wiernego, mądrego i bohaterskiego Polaka.

Źródło: Gazeta Wyborcza

Teksty pochodzą ze strony www.jezioranski.org

Materiał 7

Wypowiedź Jana Nowaka-Jeziorańskiego

Mieć misję i cel... Wiedzieć, po co się żyje, po co pracuje, po co ryzykuje. Mieć cały czas poczucie, że służy się swojemu powołaniu, które jest sprecyzowane i wiadomo na czym polega. To najważniejsze... Miałem tyle szczęścia w życiu, że niczego nie żałuję, nie straciłem żadnej okazji. Miałem tak szerokie pole do działania, że nie mógłbym odpowiedzieć inaczej. Nie zamieniłbym mojego życia na żadne inne...

Jan Nowak-Jeziorański, Polska z bliska, Kraków 2003.